

Төменде жақын аудандардағы көміртегін өндіру техникасының дамуының қысқаша хронологиясы берілген.

Теңізде мұнайгазды өндірудің дамуының хронологиясы:

1871 ж. – Бакуде қауғалау ұнғысы бұрғыланған.

1900 ж. – Ресей Бакуде жасанды аралда тастарын бұрғылауды бастады.

1903 ж. – Лузиянадан (АҚШ) алыс емес көлде алғашқы бұрғылау өтті.

1930 ж. – Бакуде мұнай эстакадалары орнатылған.

1932 ж. – Баржада (Техас, АҚШ) алғашқы бұрғылау тобы ашылған.

1933 ж. – Алғашқы батпалы платформа орнатылған.

1937 ж. – Мексика түбегінде алғашқы бұрғылау өтті.

1954 ж. – Өздігінен көтерілетін бұрғылау қондырғысы құрастырылды.

1955 ж. – Алғашқы үш тіректі өздігінен көтерілетін бұрғылау қондырғысы салынды.

1959 ж. – Солтүстік теңізде Голландия фирмасымен кен орынды өндіру басталды.

1961 ж. – Мексика түбегінде көміртегін алуда алғашқы суастылық кешен орнатылады. Алғашқы динамикалық позиционды платформаны бұрғылау басталды.

1966 ж. – Пайдалануға алғашқы бұрғылауға Кеңестік ӨКЖБҚ "Апшерон" қатысты.

1978 ж. – Суасты комплекстердің жалпы мөлшері 140 бірлікке жетті. Бұрғылау бойынша теңіз тереңдігі 300 м-ге жетті. Гравитациялық платформалар массасы 50000 тонаға жетті.

1983 ж. – TPL (Tension Legs Platform) бірінші болып пайдалануды бастады.

1984 ж. – Шельфте мұнай көміртегі өнімдері тәулігіне 14 млн. баррельге жетті, ол әлемдік мұхиттың 26% болды.

1987 ж. – Алғаш рет шельфте бағытталған көлбеу бұрғылау қолданылды. Ол Аляска шельфінде және мұздық шарттардағы кен орында басталды.

1988 ж. – Бұрғылау бойынша теңіз тереңдігі Мексика бұғазында 2200 м-ге жетті..

1991 ж. – "Petrobras" (Бразилия) кәсіпорны 720 м тереңдікте суастылық қондырғылар орнатты.

1992 ж. – Ресей Баренцев теңізінде Штокманов кен орнында өндірістік игеруді бастады.

Теңізде техникалар мен технологияларды құрастыруда континентальды шельф мұнай-газ ресурстарын өндіруде 340 құрылыс өнеркәсіптері, 50 жуық геофизикалық және 100 водолазды фирмалар айналысуда. Ғылыми-зерттеу және жобалық өндіру шығындары, құрылыс, орнатылу және теңіз мұнай-газ өнімдерін пайдалануға кететін шығын 30 млрд. долларға дейін жетті.

Жаңа ғасырдың басталуымен мұнай және табиғи газ қорының арасындағы иерархияда өзгеруінен дәлелденген газ қоры, дәлелденген